

• • • • Vroeger stond 'de Oekraïne' bekend als 'de graanschuur van de Sovjet-Unie'. Graan is het belangrijkste ingrediënt van diervoeder. De sectoren pluimveevlees en varkensvlees groeiden het laatste decennium onstuimig en ontwikkelen zich nog steeds. Als gevolg hiervan is Oekraïne – na een forse dip de eerste tien jaar na de ineenstorting – opnieuw een centrum van diervoederproductie.

Links: landkaart van Oekraïne van granen die er worden verbouwd. Rechts: Cargill is één van de buitenlandse voederondernemingen die prominent aanwezig zijn in Oekraïne.

Modernisering faciliteiten en bedrijfsprocessen

De Oekraïense diervoederindustrie

Vandaag de dag telt Oekraïne ongeveer 120 bedrijven die gespecialiseerd zijn in de productie van diervoeding. Van deze bedrijven zijn 40-45 volledig onafhankelijk, terwijl de overige deel uitmaken van verticaal geïntegreerde bedrijven in de pluimvee- of varkensindustrie. Deze laatste zijn goed voor 70% van de markt in veevoeder. De totale productiecapaciteit wordt geschat op 12-15 miljoen ton/jaar, maar de capaciteit wordt slechts voor de helft benut.

Graan is met een gehalte van gemiddeld 70% de belangrijkste component van de Oekraïense mengvoeders, gevolgd door oliehoudende zaden met 20%. De voederproductie wordt afgezet in de sectoren pluimvee (50%), varkens (20%) en overige (schapen, geiten, vis enzovoort, 30%).

Overzicht

In 2011 bedroeg de productie in Oekraïne circa 6,3 miljoen ton, een stijging van 15% ten opzichte van het voorgaande jaar. Analisten verwachten dat de productie in de komende jaren toeneemt door verdere investeringen door zowel lokale als buitenlandse veevoederfabrikanten.

De meerderheid van de productiefaciliteiten is gebouwd in 1970-1980; apparatuur en technologie is dus sterk verouderd. De laatste jaren wordt geïnvesteerd in modernisering van de installaties. Er is bij de oud-staatsbedrijven niet alleen behoefte aan vervanging van apparatuur, maar ook aan de wederopbouw van gebouwen en infrastructuur. Een goed voorbeeld is Mironovskiy Hliboprodukt, thans een veelzijdig industrieel complex dat

meerdere productiefaciliteiten voor voeder, een voor eiwit en graansilo's omvat.

Belangrijkste trends

Sinds 2009 is sprake van stabilisering en groei van de diervoederconsumptie als gevolg van de groeiende pluimveevlees- en varkensvleesindustrie. Tegelijk zien we verticale integratie van productiefaciliteiten voor diervoeder in grote producenten in genoemde sectoren. Er wordt alom geïnvesteerd in nieuwe productietechnologieën, wederopbouw en modernisering van oudere installaties, en het bouwen van nieuwe. Het productievolume van mengvoeders groeit en ook geheel nieuwe productiefaciliteiten en premixfabrieken worden actief. Het aandeel van eiwitten en additieven in mengvoeders neemt toe.

Buitenlandse aanwezigheid

Op dit moment zijn Franse, Oostenrijkse en Nederlandse bedrijven het actiefst in de levering van concentraten en additieven voor de productie van diervoeders (bijvoorbeeld La Roche, Aventis en Rhône-Poulenc Animal Nutrition uit Frankrijk, Nutrifeed en Agrifirm/Nuscience CHV Korm uit Nederland).

De Oekraïens-Amerikaanse joint venture Kiev-Atlantic Ukraine werd opgericht in 1994. Vier jaar later nam het een geïntegreerd agrarisch centrum in gebruik, inclusief faciliteiten voor de productie van mengvoeders en additieven met een totale capaciteit van 85.000 ton/jaar aan krachtvoer en premixen. Circa tien jaar geleden startte het bedrijf met de productie van klein gegranuleerde pellets, met gebruikmaking van onder andere Nederlandse apparatuur.

'Vroegere 'graanschuur van Sovjet-Unie' nu centrum van diervoederproductie'

Konstanta-Agro in de Donjetskregio is een Oekraïens-Hongaarse joint venture in groenvoergewassen, en heeft meer dan US \$ 1,5 miljoen geïnvesteerd in modernisering van zijn productiefaciliteit voor mengvoeder. De onderneming produceert complete voeding, eiwit-vitamine additieven en geconcentreerd mengvoer voor rundvee, varkens, pluimvee en vis.

De Nederlandse CJSC Theeuwes Holding Thegra Oekraïne Ltd is opgericht door Theeuwes Groep in 1997. Vijf jaar geleden opende dit bedrijf in Gajsin een nieuwe fabriek voor het verwerken van oliehoudende planten (soja, koolzaad, vlas) tot oliehoudend voeder, plantaardige oliën en 'soja extruder'. Plan is een jaarproductie van 55- à 60.000 ton. Er wordt ook bijna € 1 miljoen geïnvesteerd in een productiefaciliteit voor mengvoeder.

Het Amerikaanse Cargill heeft aangekondigd een voederfabriek te willen bouwen in de regio Kirovgrad, met een capaciteit van 50.000 ton/jaar. Geschatte investering hiervoor bedraagt US \$ 7 miljoen. Voornemen is om de gehele productie onder het merk Purina via een dealernetwerk aan lokale veehouderijen te verkopen. Hiervoor zouden de komende drie jaar 100 dealers in de gehele Oekraïne moeten worden geworven.

Andere buitenlandse investeerders hebben ook interesse in de Oekraïense expansie. Onder de potentiële investeerders zijn bedrijven uit Thailand, Duitsland, Tsjechië en Frankrijk.

Kansen

Voor de Nederlandse agribusiness liggen er allereerst kansen in het invoeren van moderne technologie, onder andere voor productie van vitamine-additieven. De apparatuur zelf, maar ook consultancy inclusief bedrijfsvoering. Ook het ontwikkelen van de kleine detailhandel van mengvoeder voor kleinere agrarische bedrijven biedt mogelijkheden. Circa 65% van de benodigde premixen en additieven wordt geïmporteerd; ook dat is een groeimarkt, gezien de doorgroeiende sectoren pluimveevlees en varkensvlees. Er is straks ook behoefte aan technologie voor afvalverwerking.

Verder liggen er kansen in de promotie en verkoopondersteuning van onafhankelijke producenten.

Hans van der Lee

Op basis van een (concept-)marktstudie over de Oekraïense diervoedersector door Tebodin, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken.

Meer informatie, Evert-Jan Krajenbrink, Landbouwwaad Kiev, via kie-lnv@minbuza.nl.

.....
De productiefaciliteit van Nuscience CHV Korm in Gajsin.
.....

Nuscience CHV Korm

Een dochteronderneming van Agrifirm (het vroegere CHV) is met groeiend succes actief in Oekraïne. John Vandenboorn, directeur van Nuscience CHV Korm: “Wij bedienen voornamelijk de varkenssector, met zogenoemde concentraten. Dat zijn proteïne-supplementen die op de boerderij door het graan – hoofdbestanddeel van het meeste voer – worden gemengd. De mengverhouding is dan 70% graan en 30% concentraat.”

In de afgelopen twee jaar is ‘zijn’ onderneming sterk gegroeid. “Vorig jaar bracht een verdubbeling van de omzet ten opzichte van het jaar ervoor. Dat is het gevolg van een verandering in onze strategie. Sinds twee jaar richten wij ons meer op semi-professionele en professionele boerderijen. Die zijn moderner qua faciliteiten, bedrijfsvoering en management.”

Kwaliteit is het belangrijkste verkoopargument, zegt Vandenboorn. “Kwaliteit op zich, maar ook nakomen wat je hebt afgesproken. Verder ondersteunen wij de boer in zijn bedrijfsmanagement door aanvullende kennis te leveren.

Onze mensen zijn een belangrijke factor in ons succes. Wij werken met Oekraïeners die voorheen in Denemarken in de varkenssector werkten. Die weten wat een varken is en spreken Engels. Sinds enige tijd is het voor hen moeilijker om daar een werkvergunning te krijgen, dus zijn die in groten getale teruggekeerd. Het gaat om 20 sales managers, waarvan ik 10 het afgelopen jaar aangenomen heb.”

Als ‘do’s en don’ts’ noemt Vandenboorn als eerste het aantrekken van een financieel betrouwbare partner. Daarnaast is het onontbeerlijk om zelf vrijwel het hele jaar in Oekraïne aanwezig te zijn. “Je moet niet denken dat je er komt met af en toe het vliegtuig pakken of zelfs geheel op afstand controleren. Zelf ben ik steeds acht weken hier en dan twee weken in Nederland.”

Gevraagd naar zijn grootste uitdaging de komende jaren, antwoordt hij: “De juiste mensen vinden”.